

Posudek vedoucího bakalářské práce

Tomáš CHMELA: Struktura a dynamika osídlení starší doby bronzové v severním podhůří Bílých Karpat. Bakalářská práce. Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou, Univerzita Karlova v Praze – Filozofická fakulta. Praha 2006. 105 str., textová příloha a tabelace, 104 bar. a čb. tab. dokumentace, vyobrazení archeologických nálezů a map.

Tomáš Chmela si zvolil téma bakalářské práce z regionu svého bydliště. Pokusil se zmapovat stav znalostí o problematice období závěru starší doby bronzové a přechodu mezi starší a střední dobou bronzovou v klíčovém prostoru moravsko-slovenského pomezí a vyhodnotit ve zvládnutelném rozsahu výpověď dosavadních archeologických výzkumů a nálezů.

V první části (Úvod) konstatuje neuspokojivý stav publikace pramenů z regionu, zejména mimořádné výšinné polohy Bánov-„Hrad“, které se pak dále věnuje. Druhá část (Obecné teze a východiska práce) je podle mého názoru dobře zvládnutou a užitečnou pasáží vyjasňující užívané pojmy, geografické vymezení studované oblasti a jeho přírodní charakteristiky, jakož i vymezení chronologické resp. kulturní. Předkládá přehled kultur starší doby bronzové v oblasti, dějiny bádání, kvalitně se vyrovnal se současnými terminologickými a relativně chronologickými problémy daného období ve sledovaném území, mj. s ohledem na obě jazykové sféry.

Třetí část (Oblast severního podhůří Bílých Karpat ve starší době bronzové) je těžištěm práce. Autor upřesňuje a odůvodňuje vymezení pracovní oblasti (umělý transekt, rozdělený cca diagonálně státní hranicí) a časového úseku (Reineckův stupeň BA). Obojí vymezení pokládám za rozumné a s autorovým odůvodněním souhlasím. V následujícím popise metodiky práce je třeba vyzdvihnout důraz kladený na lokalisaci nalezišť v terénu, která umožnila efektivní využití GIS, což je také jednou z předností práce. Podrobný popis pracovního postupu včetně infromatického řešení umožňuje zpětnou kontrolu a budoucí návaznost. Po popise přírodního prostředí následuje nejzávažnější partie – charakteristika archeologických nálezů a nalezišť ze sledovaného území a období a pokus o jejich předběžné vyhodnocení. Autor se soustředil především na starobronzové osídlení návrší Hradu (Kalvárie) v Bánově, lokality nepochybně mimořádného významu, která je uváděna ve všech pracech věnovaných starší době bronzové v tomto prostoru, předpokládá se její význačná úloha v dálkové komunikaci mezi Moravou a severem karpatské kotliny, avšak ve skutečnosti je stav jejího poznání velmi nedostatečný, výsledky nesoustavných výzkumů dosud nebyly publikovány, resp. tyto výzkumy vůbec nejsou zpracovány, a velká část kopce byla již zničena bez výzkumu. Autor se s dějinami bádání o této lokalitě seznámil velmi podrobně, za nejcennější pak považuje jeho zpracování výzkumu z r. 1943 – vyhodnocení deníkových záznamů Jana Pavelčíka, rekonstrukci průběhu výzkumu a zjištěné stratigrafie, pořízení kresebné dokumentace a evidence movitých nálezů z fondu Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě a jejich vyhodnocení. Díky podrobné a pečlivé práci se T. Chmelovi podařilo identifikovat na lokalitě dosud neznámé doklady zpracování kovů, indicie dálkových kontaktů ve starší době bronzové a dokonce pravděpodobně i využití lokality ve střední-mladší době bronzové, na druhé straně však také doložil povážlivé nejasnosti a zkreslení v pozdějších publikacích, které v současnosti komplikují jakoukoli práci s bánovským fondem a informacemi o něm. Lze jen doufat, že T. Chmela se bude této lokalitě i nadále věnovat a že jeho přispěním bude možno posunout poznání moravské a jistě i středoevropské doby bronzové o podstatný kus dále.

Z dalších partií lze upozornit na formalisovaný popis keramiky a základní statistické zpracování fondu, jakož i na kvalitní srovnávací partie. Autor se dále věnuje soudobým lokalitám ve zvoleném území na straně moravské i slovenské, přičemž ve druhém případě byl konfrontován s méně uspokojivým stavem výzkumu a publikace i s omezenou dostupností materiálu. Přesto se pokusil vyhodnotit známé skutečnosti s hlediska distribuce osídlení na obou stranách hor a možností komunikace s využitím geografických a infromatických metod;

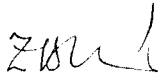
nepodléhá generalisaci, jeho úvahy jsou nosné a text zůstává konsistentní i tam, kde pouze konstatuje zatím neřešený či neřešitelný problém.

Autor prokázal dobrou orientaci v problematice i široký rozhled po literatuře, využil archivních pramenů i konsultací s příslušnými odborníky. Je třeba vysoce kladně hodnotit nejen obsáhlou heuristickou práci, ale zejména jeho kritický přístup k informacím a informačním zdrojům, směřující k maximálně objektivnímu odlišení pravdivých a relevantních údajů od různých zkreslení a chybných interpretací (jak nálezových situací, tak textů).

Struktura práce je logická a přehledná, po formální stránce odpovídá standardu, jazyková úroveň je dobrá. Drobné překlepy a chyby (např. Neuhauslová m. Neuhäuslová, str. 21 a seznam lit., Pavůková m. Pavúková, tab. LXXXVI - v seznamu lit. správně; interpunkce; bylo by také vhodnější posunout seznam zkratk na novou stranu a nikoli připojit jej přímo za text závěru) jsou zcela výjimečné a jde spíše o redakční nedostatky. Obrazové přílohy jsou kvalitní s hlediska obsahového i technického, autorovy kresby nálezů jsou na velmi dobré úrovni (ojediněle chybí uvedení zdroje vyobrazení – např. Tab. LXIV; u Tab. XCI jsou nekeramické nálezy z omylem popsány souhrnně jako keramika; u map zachycujících moravské i slovenské lokality není asi zcela na místě označení „v severním podhůří Bílých Karpat“).

Práce podle mého názoru překračuje požadavky na bakalářskou práci a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 13. 9. 2006

PhDr. Zuzana Bláhová, Ph.D.